

STATSMINISTER WILLOCHS TALE VED DEN SVENSKE REGJERINGS
MIDDAG 18.NOVEMBER 1983.

Statsminister Olof Palme,

Lisbet Palme

Mine damer og herrer.

I en av våre eldste nedtegnelser - "Håvamål" - heter
det:

"Har du en venn
og tror vel om ham,
og vil du ha gagn av vennen,
bland sinnet ditt med ham
og send ham gaver,
søk ham ofte opp."

I denne ånd var det en særlig glede å motta stats-
minister Olof Palmes vennlige invitasjon til å avlegge
dette offisielle besøk til Stockholm. Vi verdsatte
likeledes meget høyt det svenske statsministerpars besøk
i Oslo i januar i år. Jeg satte også stor pris på de
varme velkomstord som du, Olof Palme, nettopp har fremført
i din hilsningstale. Den omsorg vi er vist og de gode
samtaler vi har hatt i løpet av dagen bekrefter sannheten
ikke bare i Håvamåls leveregel. Det er også i samsvar
med de observasjoner som ble gjort på 1500-tallet av

historikeren Olaus Magnus om "Götarnas och andra nordbors Gästfrihet". Olaus Magnus påpeker med kraft at "Naturen i Norden bjuder människorna att genom inbördes bistånd göra livet lättare för varandra." Han skildrer "Goda gästers nytta."

I spranget tilbake til vår tid ligger det nær å tenke på det rekordtall av nordmenn som i år har besøkt Sverige. Grunnlaget ligger nok ikke bare i gjestfriheten - men også i en ubendig kjøpelyst - av grunner som jeg her skal la ligge. Men store deler av den fredelige vandring over grensene er også en refleks av broderfolkenes interesse og omsorg for hverandre. Våre folk har jo opp gjennom historien søkt ikke bare materielle goder hos hverandre, men også tilflukt og inspirasjon. Et eksempel er Carl Michael Bellman. Før hans vers og rytmer nådde Norge, kom denne livsgledens festlige sanger og mester selv til vårt land - om enn på en noe ufrivillig måte. Høsten 1763 rømte han nemlig til Halden for å slippe unna svensk gjeldsfengsel. Det var på den tid Norge ble kalt "svenska bankruttörers yttersta gömhål". Vår trang til å sette festlige benevnelser på hverandre er således ikke av ny dato. Bellman har senere beskrevet sin ferd med følgende korte sats:

"Till Norge snart jag springer,
så är jag i behåll."

Men også det motiv å være "i behåll" kan jo virke begge veier. Jeg må få nevne kontrasten mellom dette besøk og mitt første i Sverige - som flykting sammen med

min mor i 1944. Men så må jeg også få nevne likheten: Ved begge anledninger sto vennlige mennesker og tok imot.

Det finnes vel idag knapt to andre nabofolk som kan vise til det samme mangfold av personlige og offisielle kontakter og forbindelser. Det er særlig i årene etter 1945 at dette vårt samarbeid har fått sin oppblomstring og slik at det idag favner over nær sagt alle livets områder.

Ved hjelp av et nettverk av avtaler og stadig nærmere næringslivskontakter har det utviklet seg et meget omfattende økonomisk, industrielt og teknologisk samvirke. Sverige er idag Norges viktigste marked og Norge ligger på 2.plass i Sveriges eksportstatistikk.

Med det omfattende samarbeid som er utviklet mellom norske og svenske bedrifter og med en erklært politisk vilje til å legge forholdene til rette for videre utbygging, er jeg sikker på at samhandelen og samarbeidet vil utvikle seg i en retning som vil være positiv for begge parter. Og jeg regner med at et blick på handelstatistikken vil vise våre verter rimeligheten av å kjøpe mer i Norge.

En varig og stor ubalanse i samhandelen kan skape strukturelle og regionale problemer. Undertegningen av den norsk-svenske avtale om gjensidige leveranser av forsvarsmateriell fremstår i denne forbindelse som et nytt og forhåpentligvis løfterikt opplegg for et mer balansert økonomisk-industrielt samarbeid.

Men vårt samarbeid forplikter oss utover de felter som bare angår våre to land. Det finnes en politisk vilje til å styrke det nordiske samarbeid, i lys av nye utfordringer. Men heller ikke dette samarbeid - med all sin tyngde, velvilje og dynamikk - kan isoleres fra realitetene omkring oss. I en periode med økonomiske problemer kan det nok føles tyngre å utbygge dette samarbeid på stadig nye områder. Men samtidig er det i alle de nordiske land et sterkt ønske om å komme videre i samarbeidet - i takt med de nye behov og aspirasjoner som vokser frem hos den enkelte, i næringslivet og i organisasjoner. Dette er spørsmål som vi fra norsk side ser frem til å drøfte her i Stockholm også senere i denne måned, under det nordiske statsministermøte, og under Nordisk Råds sesjon i februar neste år.

Den internasjonale situasjon er dessverre ikke oppmuntrende. På det økonomiske område er utsiktene kanskje noe mindre dystre enn da vi møttes i Oslo. Men ikke minst arbeidsløsheten, som nå for alvor også har rammet våre land, gjør det nødvendig å intensivere arbeidet for å skape en sunnere og mer balansert verdensøkonomi. Industrilandene må i langt større grad enn hittil søke å harmonisere sin økonomiske politikk. Sammen med de andre nordiske land bør vi også drøfte hvordan de initiativ som vi har tatt i internasjonale organisasjoner, nå best kan følges opp.

Det alvorligste problem er likevel den mangel på gjensidig tillit som har ført til en forverring i øst-vest-

forholdet. Både supermaktene og vi andre må bestrebe oss på å få igang en dialog som kan føre til en stabilisering av situasjonen. Vi må således søke å skape en bredere kontaktflate mellom øst og vest. Derfor legger vi fra norsk side stor vekt på den europeiske nedrustningskonferanse som innledes her i Stockholm i januar neste år - og som er en fortsettelse av Madridmøtet. Vi finner det naturlig at Sverige er vertskap for disse viktige møter.

Vårt nære samarbeid i internasjonale spørsmål har kunnet utbygges selv om Norge og Sverige i sin tid valgte ulike veier i sikkerhetspolitikken. Nettopp landenes pragmatiske tilpasning til ulike situasjoner har bidratt til å gjøre Norden til et område med lav spenning og høy stabilitet. Dette er skjedd til tross for den omfattende styrkeoppbygging i nærheten av våre grenser, og den særlige interesse som vises for våre farvann. Vi legger stor vekt på det grunnleggende prinsipp som den nordiske sikkerhetspolitiske balanse må bygge på, nemlig at vi gjensidig aksepterer og respekterer våre nordiske nabolands ulike sikkerhetspolitiske linje uten fremstøt som kan forstyrre disse.

Under ditt besøk i København i sommer, Olof Palme, fremkom det interessante opplysninger angående din familiemessige bakgrunn og du uttalte deg selv om dette i dansk fjernsyn. Senere er det fremkommet opplysninger i svensk presse om at du også nedstammer fra Gustav Vasa. Tross denne mangfoldighet har jeg ennå ikke hørt noe om at det også skulle være en norsk rot eller gren i ditt

stamtrel. Men denne mangel på slektskap rettes opp ved nært vennskap og samarbeid.

Jeg tillater meg å foreslå en skål for statsminister og fru Palme, og for det nære vennskap og de hjertelige forbindelser mellom våre to land og folk.